

148. löggjafarþing 2017–2018.

494. mál.

Umsögn um tillögu til þingsályktunar um fjármálaáætlun fyrir árin 2019–2023.

Frá 4. minni hluta umhverfis- og samgöngunefndar.

Umhverfis- og samgöngunefnd hefur að beiðni fjárlaganefndar frá 17. apríl sl. fjallað um tillögu til þingsályktunar um fjármálaáætlun fyrir árin 2019–2023, eða nánar tiltekið málefnasvið 8, sveitarfélög og byggðamál, málefnasvið 11, samgöngu- og fjarskiptamál og málefnasvið 17, umhverfismál.

Stefnumörkum í opinberum fjármálum skal samkvæmt lögum um opinber fjármál byggja á fimm grunnildum. Grunnildin eru sjálfbærni, varfærni, stöðugleiki, festa og gagnsæi. Með þessi grunnildi í huga er gagnrýniverð hve litlar upplýsingar er að finna um einstaka liði innan tilgreindra útgjaldaramma ákveðinna málefnasviða í fjármálaáætluninni. Þessi framsetning gerir það að verkum að illmögulegt er að sjá hvernig fjármagni verður forgangsraðað til einstakra verkefna.

Sveitarfélög og byggðamál.

Tillaga til þingsályktunar um stefnumótandi byggðáætlun fyrir árin 2018–2024 er nýkomin til umfjöllunar í umhverfis- og samgöngunefnd en ástæða er til að gagnrýna hve óljós fjármögnun margra þátta áætlunarinnar er. 4. minni hluti lýsir furðu sinni á því að ekki hafi verið lögð áhersla á að samræma fjármálaáætlun og byggðáætlun að þessu leyti.

Samgöngu- og fjarskiptamál.

Samgöngur.

Töluverðar væntingar voru til samgönguhluta fjármálaáætlunar, annars vegar vegna stöðunnar í samgöngumálum um land allt hvað varðar þörf á viðhaldi og nýfjárfestingu og hins vegar vegna stórra yfirlýsinga stjórnvalda um uppbyggingu í samgöngumálum um land allt. Samkvæmt fjármálaáætluninni er hlutfall af landsframleiðslu sem rennur til samgöngumála hins vegar svipað því sem verið hefur undanfarin ár.

Þá eru það vonbrigði að ríkisstjórnin hafi kosið að leggja ekki fram samgönguáætlun til næstu fimm ára nú á vormánuðum heldur bíða fram á haustið. Kostir þess að vinna þá áætlun samhliða samgönguhluta fjármálaáætlunarinnar eru augljósir. Það vinnulag sem ríkisstjórnin hefur kosið að viðhafa hér eykur enn frekar á ógagnsæið sem lögum um opinber fjármál er ætlað að vinna gegn.

Samkvæmt lögum um opinber fjármál skal í fjárlagafrumvarpi gera ráð fyrir almennum varasjóði til að bregðast við *tímabundnum, ófyrirsjáanlegum og óhjákvæmilegum* útgjöldum sem ekki er unnt að bregðast við með öðrum hætti samkvæmt lögnum. Það er því með ólíkindum að ríkisstjórnin hafi ákveðið, aðeins fáum vikum eftir að hún kynnti fjármálaáætlun sína, að nota helminginn af þessum lögbundna varasjóð, 4 milljarða kr., til „brýnna vegaframkvæmda“ á þessu ári. Það tók ekki lengri tíma fyrir ríkisstjórnina að brjóta gegn flestum, ef ekki öllum, grunnildunum sem stefnumörkum í opinberum fjármálum skal samkvæmt lögum byggjast á.

Í ljósi þessarar reynslu telur 4. minni hluti brýnt að settar séu enn skýrari reglur og skilvirkara eftirlit með umgengni stjórnvalda um hinn almenna lögbundna varasjóð sem ætlað er að sinna mikilvægu hlutverki þegar á reynir.

Fjarskipti, netöryggi og pósthjónusta.

Mikilvægi netöryggis og netvarna er meira en nokkru sinni. Á Íslandi er töluvert verk óunnið til að tryggja að við stöndum jafnfætis þeim þjóðum sem við alla jafna kjósum að bera okkur saman við.

Það veldur því verulegum vonbrigðum að sjá hversu illa er tekið á þessum málum í fjármálaætluninni. Þetta er brýnt mál sem þolir illa bið.

Umhverfismál.

Töluverð aukning á fjárveitingum sem falla undir hatt umhverfismála er fyrirhuguð samkvæmt fyrirbyggjandi áætlun. Hins vegar er óvísanlegt að átta sig á til hvers þær auknu fjárheimildir eru ætlaðar vegna þess hve fjárlagaliðirnir eru óskýrir.

4. minni hluti lýsir yfir ánægju með þær áherslur á umhverfismál sem er að finna í áætluninni. Þó veldur það miklum vonbrigðum að stjórnvöld ákváðu að draga út nýtingu grænna hvata með því að fara hægar í hækkun kolefnisgjalds en áður var áætlað. Þetta er á sama tíma og Íslendingar þurfa að grípa til afgerandi aðgerða í baráttunni gegn útblæstri kolefnis.

Að lokum vill 4. minni hluti gagnrýna hversu lítill gaumur er gefinn að uppbyggingu almenningsgangna á landsvísu, en erfitt er að hugsa sér mikilvægara framlag í þeirri viðleitni að uppfylla skuldbindingar Íslands gegn Parísarsamkomulaginu.

Alþingi, 29. maí 2018.

Hanna Katrín Friðriksson.